

ת"פ (נצרת) 4523-06-23 - מדינת ישראל נ' חיים לנקרי

ת"פ (נצרת) 4523-06-23 - מדינת ישראל נ' חיים לנקרימחוזי נצרת

ת"פ (נצרת) 4523-06-23

מדינת ישראל

נגד

חיים לנקרי

בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת

[28.11.2024]

כב' השופט חנא סבאג

גזר דין

הרקע וכתב האישום המתוקן

1. הנאשם הורשע ביום 20.12.2023, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן, בעבירה של הצתה בצוותא, עבירה לפי סעיף 448(א) רישא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. על פי עובדות האישום המתוקן, בין הנאשם לבין חי יצחק (להלן: חי), קיים קשר חברי.

עובר לתאריך 14.05.2023 גמלה בלבו של הנאשם ההחלטה להצית אש בדירה בבניין ברחוב רחל 12 בטבריה (להלן: הבניין). לשם כך, ביום 14.05.2023 או סמוך לו, יצר הנאשם קשר עם חי, וביקש ממנו לשלח אש בדלת אחת הדירות בבניין, תמורת תשלום 800 ₪.

בתאריך 14.05.2023 סמוך לשעה 04:30, נסע הנאשם עם רכבו מסוג סוזוקי ג'ימיני ל.ז. 83-744-60 (להלן: הרכב), לתחנת דלק "פז" בטבריה שם מילא בנזין בקרטון משקה (להלן: המיכל).

בהמשך לאמור, סמוך לשעה 04:52, הגיעו הנאשם וחי ברכב אל סמוך לבניין, הנאשם המתין ברכב בעוד חי נכנס לבניין, עלה לקומה החמישית וביצע סריקה בקומה. לאחר מכן, שב חי אל הרכב, קיבל מידי הנאשם את המיכל ונכנס בחזרה לבניין כאשר הוא רעול פנים והמיכל ברשותו. חי עלה פעם נוספת לקומה החמישית, שפך חלק מתכולת המיכל על דלת אחת הדירות בקומה, והצית את הדלת באמצעות מצית שהביא עמו.

כתוצאה ממעשיו, אחזה אש בדלת וכן בבגדיו ובאצבעו של חי. חי פשט במהירות חלק מבגדיו ויתרת תכולת המיכל נשפכה על רצפת המסדרון. בעקבות כך הוצתה אש במוקד נוסף במסדרון ונגרם נזק נוסף במקום. מיד לאחר מכן, נמלט חי מהבניין עלה אל הרכב והשניים נמלטו יחד מהמקום. בהמשך אותו היום, שילם הנאשם לחי סך של ₪ 800 בהתאם לסיכום המוקדם ביניהם.

דיירים בבניין, אשר שהו באותה העת בבתייהם, החלו בכיבוי הלהבות ובסיוע כוחות משטרה וכיבוי שהגיעו למקום השתלטו על האש והצליחו לכבותה. כתוצאה ממעשיו של הנאשם ושל חי, נגרם נזק בבניין ובכלל זה נזקי חריכה ופיח לדלת הדירה, נזק למסדרון הקומה וכן סימני פיוח והתכה לגרם המדרגות של הבניין. תסקירי שירות המבחן

בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים מקיפים ומפורטים;

3. מהתסקיר הראשון בו נסרקו תולדות חייו של הנאשם עלה, כי הוא בן 27, רווק ללא ילדים. עבד כטבח במסעדת מזון מהיר ובמקביל לכך למד בקורס להכשרת מצילים. נולד וגדל במשפחה חרדית ולאורך חייו למד במסגרות חינוך חרדיות. לדבריו, בגיל 13 נפגע מינית באופן ממושך על ידי אברך מבוגר ממנו אשר למד באותה ישיבה וכי לאורך השנים הקפיד להסתיר זאת מתוך בושה. עוד מסר הנאשם, כי הוא חולה במחלה הכרונית קדחת ים תיכונית משפחתית וסובל מבעיות בתפקוד בלוטת התריס וחסרים הורמונליים, ביניהם הורמון גדילה, ובגין מקבל קצבת נכות מטעם המוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל).

טרם ביצע העבירה הנוכחית, הנאשם תיאר כי התמודד עם מצב נפשי ירוד על רקע פרידה מבת זוגו דאז על רקע משבר אמון וקונפליקטים חברתיים הקשורים לכספים והיעדר יציבות תעסוקתית. הנאשם, שלל בפני שירות המבחן, קשרים עם חברה שולית או מעורבות בסכסוכים. אין לחובתו הרשעות קודמות.

בהתייחסותו לעבירות ונסיבות ביצוען, הנאשם לוקח אחריות מלאה על מעשיו ומבטא חרטה כנה על מעשיו פורצי הגבול. לדבריו הוא וחברו לעבירות ("חי"), הכירו באמצעות חברים משותפים והקשר ביניהם היה שטחי. הנאשם תאר כי מספר ימים טרם ביצע העבירות, הסתובב עם רכבו והבחין באברך אשר פגע בו מינית בצעירותו. לדבריו, ראה את האברך נכנס לבניין מגורים והסיק כי מדובר במקום מגוריו. לדבריו, חש אי נוחות והחלו לעלות בו זיכרונות מהפגיעות שחוה ממנו. על רקע זה קיבל החלטה שעליו לבצע מעשה הרתעתי לצורך הפחדתו של האברך באופן בו מתואר בכתב האישום. רק לאחר ביצוע העבירות הבין את חומרת מעשיו. כמו כן, מסר הנאשם כי פעל ליצור קשר עם אחת מדיירות הבניין וביקש את סליחתה.

שירות המבחן התרשם מצעיר אשר גדל והתפתח בתא משפחתי תקין ותומך, ולאורך חייו ביטא יכולות תפקודיות תקינות במסגרות השונות. נראה, כי גם לאחר שבחר להפסיק לנהל אורח חיים חרדי, המשיך לקבל את תמיכת הוריו, ולצד קושי מסוים בשמירה על יציבות תעסוקתית לא תוארו בעיות מהותיות לאורך שנות חייו.

עוד ולהתרשמותו של שירות המבחן, הנאשם חוות הרתעה מההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו, וכי הדבר הביא להכרה ראשונית בצורך בבחינה עצמית במסגרת טיפולית. הנאשם החל להשתלב בקבוצת עצורי בית ונכח בכלל המפגשים השבועיים. הנאשם, גם דיווח, כי השתלב בהליך טיפולי פרטני באמצעות קופת החולים אליה משויך. בשיחה שקיים שירות המבחן עם המטפל עלה, כי הנאשם הגיע למפגשים טיפוליים שבועיים, הקפיד להגיע בזמן ולגלות נכונות להתחייב לטווח ארוך. להתרשמות המטפל מדובר בצעיר מבולבל העסוק בשאלות של זהות מגדרית, חברתית ודתית. עוד עולה, כי הינו בהליך טיפול ראשוני וממשיכים בבחינת חלקים משמעותיים אשר עיצבו את התבגרותו כגון היעדרותו של אביו והפגיעה המינית שחווה. בהתייחס להליך הפלילי, להתרשמותו הנאשם מבוהל וחש מצוקה נפשית ביחס לתוצאות האפשרויות של מעשיו. להערכתו, בשלב זה, הנאשם בלמידת מרחב הטיפול ומגלה חוסר בשלות רגשית.

להערכתם של שירות המבחן, מעשיו האלימים של הנאשם נבעו מתוך חוויה טראומתית לא מעובדת מעברו ולא מתוך דפוסי אישיות אלימים מושרשים או כדרך התמודדות מובנית עם בעיות. כמן כן להתרשמותם, ההליכים המשפטיים הנוכחיים מהווים עבורו גורם מרסן ומרתיע.

מסיכום האבחון, התרשם שירות המבחן, כי בחינת דפוסי אישיותו הביאו לביצוע העבירות הנוכחיות לצד הקניית כלי התמודדות מיטיבים עם חווית איום ודחק עשויים להביא להפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות מצדו בעתיד. לאור התרשמות שירות המבחן, כי הנאשם מגלה מחויבות גבוהה להליך הטיפול הרגשי הפרטני ולהליך הטיפול הקבוצתי בשירות המבחן, ומבלי להתעלם מחומרת העבירות, המליץ שירות המבחן על העמדתו בצו מבחן בהיקף 18 חודשים לצד מאסר מותנה. בנוסף, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה מרתיעה ומציבת גבול בדמות עבודות שירות. להערכת שירות המבחן ענישה בדמות של מאסר בפועל עשויה להביא לפגיעה משמעותית בהליך השיקום בחייו ולחשוף אותו לפגיעה מצד אסירים חזקים ממנו כדמויות משמעותיים לחיקוי והזדהות ובהיותו חסר כוחות נפשיים להתמודדות עם מצבים מורכבים.

4. בתסקיר נוסף שהוגש בעניינו של הנאשם בתאריך 16.06.24, אודות השתלבותו בהליך הטיפול הפרטני אותו החל במסגרת קופת חולים בה מטופל, עולה כי הנאשם ממשיך להגיע בקביעות למפגשים השבועיים ומשתף פעולה במהלך השירות. ובמהלך המפגשים הפרטיים, הנאשם מביא תכנים הנוגעים ליחסים, תפיסות וערכים ומצליח להתבונן בהם. עוד עלה, כי להתרשמות המטפל, הנאשם עשה התקדמות ביכולתו לבוא במגע עם רגשות כואבים. כך להערכתו, הנאשם עורך מאמצים להתמקד בהליך הטיפול ולנהל את החרדה עמה מתמודד כתוצאה מההליכים המשפטיים הנוכחיים.

גם ביחס להשתתפותו בקבוצת עצורי בית במסגרת שירות המבחן, הנאשם שמר על רצף הגעה וגילה אחריות על היעדרויותיו. השתתפותו התאפיינה בהיותו בשקט, קשוב ומופנם. הוא משתף מעולמו ומצליח לדבר על חוויות אישיות מעברו ונעזר בחברי הקבוצה. בנוסף, במהלך המפגשים, הצליח הנאשם להתייחס לעבירה אותה ביצע, לוקח אחריות מלאה ומצליח להתבונן בביקורתיות על תהליכי קבלת ההחלטות אותן קיבל אותה עת. להערכת, שירות המבחן, הנאשם עורך מאמצים להיפתח ולשתף מחייו, כמו כן, ללמוד מחברי הקבוצה.

להתרשמות שירות המבחן, הנאשם זקוק להמשך העמקת הליך הטיפול בעניין הפגיעה אותה חווה בילדותו. הנאשם ממשיך ומבטא נכונות ורצינות להמשיך בתכנית הטיפול בפיקוח שירות המבחן והערכות הגורמים המטפלים בו חיוביות וכי הוא מצליח לשתף מעולמו ולעבוד על חלקים מורכבים באישיותו. לנוכח כל האמור, שב שירות מבחן והמליץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך 18 חודשים ועונשים נלווים.

5. בתסקיר נוסף מיום 3.9.2024, נמסר, כי הנאשם משולב בהליך טיפולי פרטני במסגרת קופת חולים אליה משיך ומגורמי הטיפול נמסר כי הנאשם מגיע לכלל המפגשים בזמן ומשתף פעולה. עוד נמסר, כי הנאשם השלים קבוצת עצורי בית בשירות המבחן ומסיכום השתתפותו, עלה שהשתלבותו היתה חיובית וכי הצליח לעבור תהליך משמעותי בקבוצה במהלכו רכש דרכי התמודדות מיטיבות אל מול קשיים ומצוקות בחייו.

בשיחה עם הנאשם הוא תיאר בפני שירות המבחן, כי המרחב הטיפולי מסייע לו בהתבוננות עצמית וכי מעוניין להמשיך בהליך טיפול נוסף לאחר השלמת הליך הטיפול הפרטני בקופת החולים. לפיכך פעל שירות המבחן להפנותו לטיפול במערך הטיפול בשירות המבחן, בקבוצה טיפולית אשר עתידה להיפתח.

לבסוף, חזר שירות המבחן על המלצתו להעמיד את הנאשם בצו מבחן בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים וזאת לצד הטלת ענישה מרתיעה בדמות עבודות שירות ומאסר מותנה.

ראיות לעונש

6. מטעם הנאשם, העיד אביו, מר דורון לנקרי, בפתח דבריו ביקש סליחה ומחילה בשם בנו, וסיפר על הקשיים שחווה בנו בילדותו, בשל מחוסר הורמוני גדילה ובעקבות כך סבל מרדיפה והתעללות. בנוסף, ציין, כי גם בעקבות האירוע נשוא כתב האישום, נודע להם על הפגיעה המינית שעבר וביקש להתחשב במצבו של הנאשם.

עוד מטעם הנאשם, הוגש תיעוד רפואי לגבי מצבו הרפואי והמחלות מהן הוא סובל (קדחת ים תיכונית, בעיות בתפקוד בלוטת התריס וחסרים הורמונליים) ובגין הוא זכאי, כעולה מהתיעוד שצורף, לקצבת נכות כללית מהמל"ל. בנוסף צורף סיכום טיפול מטעם הפסיכותרפיסט המטפל בו במסגרת קופת חולים אליה הוא משויך וכן חוות דעת רפואית בנוגע למצבו הבריאותי ומידת כשירותו הרפואית של הנאשם לריצוי מאסר בתנאי בית כלא.

טיעוני המאשימה לעונש

7. בטיעוניה הכתובים עמדה באת בכוח המאשימה על עובדות כתב האישום ועל הערכים החברתיים המוגנים בהם פגע הנאשם במעשיו ובהם שמירה על חיי אדם, שלומו ובטחונו של הציבור ועל הסדר הציבורי ולטענתה, מידת הפגיעה בהם היא משמעותית.

המאשימה הדגישה בטיעוניה, כי הנאשם בחר להצית דלת בבנין מגורים, לפנות בוקר, שעה בה היו הן בדירה והן בבנין דיירים והיה קיים חשש שההצתה תתפשט ותגרום נזק לרכוש נוסף והיה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש הן לדיירי הדירה שהדלת שלה הוצתה והן לדיירים נוספים בבנין.

המאשימה הוסיפה והדגישה, כי האירוע הסתיים ללא פגיעות בנפש בשל תושייתם של דיירי הבנין וסיועם של כוחות המשטרה וכיבוי האש, כאשר הנזק שהיה עלול להיגרם היה משמעותי אף יותר.

8. בנוגע לחומרת העבירה, ציינה באת-כוח המאשימה, כי הפסיקה שבה והדגישה את החומרה הגלומה בעבירת ההצתה "שראשיתה גפרור ואחריותה עלולה להיות שערי מוות", ואת הסכנה הטמונה במעשה לגופו של אדם ולרכושו. כך שלא בכדי הועמד העונש המרבי בצדה של העבירה על 15 שנות מאסר.

9. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, טענה באת-כוח המאשימה, כי עובדות כתב האישום מלמדות על חלקו של הנאשם בביצוע העבירה ועל תכנון מדוקדק של פרטי הביצוע. המאשימה טענה, כי הנאשם הוא "הרוח החיה" מאחורי המעשים, הוא זה שיזם את ההצתה, פנה והציע כסף לחברו, הצטייד בחומר דליק המתין לחי לביצוע המתוכנן ונמלט יחד עמו מהמקום ושילם את התמורה המוצעת, כך שהאחריות מוטלת, באופן חד משמעי על כתפיו של הנאשם ומלמדת על תכנון מדוקדק.

לעניין הנזק שנגרם מביצוע העבירה, טענה באת-כוח המאשימה, כי הנזק שנגרם בפועל הינו לרכוש בלבד. עם זאת, הנזק שהיה צפוי להיגרם הוא נזק גדול בהרבה, לאור העובדה כי מדובר בבנין מגורים, בשעה בה סביר להניח כי מרבית הדיירים ישהו בבתם. המאשימה הוסיפה בהקשר זה וטענה, כי גם אם הנאשם לא התכוון לפגוע בחיי אדם, יש לתת משקל לכך שמדובר בעבירה חמורה בעלת פוטנציאל לגרום לנזק משמעותי, בעיקר בהתחשב בשעת ביצועה.

- עוד ביקשה המאשימה לציין, כי על אף שהדבר אינו בגדר עובדות כתב האישום, הנאשם טען, כי ביצע את המיוחס לו מאחר וסבר כי אברך שפגע בו מינית בעברו מתגורר בבניין. אך מדובר בטענות בעלמא, המצביעות על בריחתו של הנאשם מאחריות, ועוד הדגישה, כי ממילא עשיית דין עצמי היא מניע נפסד, וודאי כאשר מדובר במעשים שסיכנו חיי אדם אחרים.
10. בנוגע למדיניות הענישה הנהוגה, טענה באת-כוח המאשימה, כי הפסיקה שבה והדגישה את חומרתה של עבירות ההצתה ואת הצורך ליתן משקל רב לשיקולי הגמול וההרתעה וכי ככלל העונש הראוי בגינה הוא מאסר מאחורי סורג ובריח.
- באת כוח המאשימה, הפנתה לפסיקה העוסקת, לדבריה, במקרים הדומים לענייננו, ולשיטתה, מתחם העונש, בהתחשב בשיקולים שצוינו, נע בין 36 - 60 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.
11. בבחינת קיומם של טעמים, המצדיקים חריגה לחומרה או לקולא, ממתחם העונש ההולם, טענה באת-כוח המאשימה, כי על-פי תסקירי שירות המבחן, הנאשם מגלה מודעות ראשונית לחלקים באישיותו אשר הביאו למעורבותו הנוכחית עם החוק, כאשר מצופה, כי לאחר תקופה של טיפול הוא יעבור כברת דרך משמעותית יותר. משכך, סבורה המאשימה, כי לא קיימים שיקולים, המצדיקים סטייה, בין אם לקולא או לחומרה, ממתחם העונש ההולם לו היא טוענת, והמלצותיו של שירות המבחן, לענישה של מאסר בעבודות שירות אינה מתיישבת עם עקרון ההלימה נוכח מעשיו החמורים של הנאשם, ואף לא תהווה "עונש מרתיע ומוחשי" עבורו.
12. ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ציינה באת-כוח המאשימה, כי לזכות הנאשם עומדת העובדה שהוא הודה בעובדות כתב האישום המתוקן וחסך זמן ציבורי והוא נעדר עבר פלילי. כשמנגד הפנתה המאשימה לצורך בענישה מרתיעה הן עבורו והן עבור אחרים.
13. בהתחשב בכל האמור לעיל, ביקשה המאשימה להשית על הנאשם עונש מאסר ולמקמו קרוב למרכז המתחם, בנוסף ביקשה להשית עליו מאסרים מותנים וקנס בסכום הנע בין 15,000 ₪ ל- 30,000 ₪.
- טיעוני הנאשם לעונש
14. בא כוח-הנאשם הפנה לתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינו של הנאשם ואשר מציגים לנו תמונה של הדרך שעבר הנאשם מרגע שהודה בכתב האישום. עוד הוסיף בא-כוח הנאשם והדגיש, כי הנאשם הביע חרטה והתנצל, בראש ובראשונה, בפני נפגעי העבירה, וכעולה מהתסקיר, הביע חרטה כנה ואמתית. כן הודה בעובדות כתב האישום כפי שהן וקיבל אחריות מלאה וציין את הנסיבות שהביאו אותו לביצוע העבירה. עוד ציין בא-כוח הנאשם, זאת מבלי להמעיט מחומרת חלקו של הנאשם בביצוע העבירה, כי הנאשם לא ביצע את העבירה באופן ישיר, כמתואר בכתב האישום, והוא ביקש מנאשם אחר לבצע זאת.

15. אשר לנזק שנגרם טען בא-כוח הנאשם, כי כעולה מכתב האישום לא נגרם נזק רב, אין אומדן כלכלי ולא יודעים מה נגרם בפועל וכל מה שצוין בכתב האישום, זה נזקי חריכה ופיוח.
16. בא-כוח הנאשם גם עמד בטיעונו, על התרשמות שירות המבחן מהנאשם; היותו צעיר מופנם, נעדר עבר פלילי, נעדר דפוסי התנהגות עבריינית או אנטי סוציאליים המושרשים בהתנהגותו. גם עמד על הבעיות הרפואיות מהם סובל הנאשם ובגינם הוא מוכר כנכה מטעם המל"ל ועל הפגיעה המינית שעבר הנאשם בילדותו ורק בעקבות הליך זה הצליח לשתף את משפחתו ולקבל טיפול מתאים.
- הסניגור הדגיש גם, כי הנאשם, וחרף בעיותיו הרפואיות, טרם מעצרו הוא היה אדם יצרני, למד טבחות ועבד במקומות שונים גם במסגרת הליכי המעצר הוא לא בזבז את זמנו ועבד, דבר המעיד על רצונו להתפתח ולהתקדם.
17. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, טען הסניגור, כי מהתסקיר עולה תמונה של צעיר שנפגע מינית בילדותו, כאשר לטענתו, זיהה את האדם שפגע בו, הוא היה מוצף רגשית ורק לאחר ביצוע העבירה נשוא כתב האישום הוא מבין את חומרת המעשה ואף פנה וביקש סליחה מאחת מדיירות הבניין.
18. בא-כוח הנאשם הוסיף וטען, כי בעניינו של הנאשם הוגשו מספר תסקירים ובכולם היתה המלצה חד משמעית להימנע מהשתתפות עונש מאסר בפועל ולהסתפק, במאסר בדרך של עבודות שירות וצו מבחן למשך שנה וחצי. הסניגור הדגיש, כי היה שיתוף פעולה באופן מלא מצדו של הנאשם לאורך כל הדרך. הנאשם השתלב בקבוצת עצורי בית ונכח בכל המפגשים וכי מדובר במשתתף רציני שנכון לשתף מעולמו ולהעמיק בדפוסי אישיותו הבעייתיים.
- עוד טען בא-כוח הנאשם, כי עיון בתסקירים בעניינו של הנאשם מלמד על אדם שלוקח אחריות על חייו ומעוניין לעשות שינוי אמיתי; בתסקיר הראשון צוין, כי ההליך הפלילי הרתיע את הנאשם ושהוא מגלה מוטיבציה רבה להליך הטיפולי וזקוק להמשך התערבות הגורמים ובתסקיר השני צוין, כי השתלבותו היתה חיובית והצליח לעבור תהליך משמעותי בקבוצה.
- עוד הדגיש הסניגור, כי הנאשם גם עבר טיפול באופן עצמאי באמצעות קופת חולים לה הוא משתייך, טיפול הכרוך בעשרות מפגשים שבועיים עם פסיכותרפיסט, על מנת לעבד את החוויה שעבר ולשקם את חייו. וצוין, כי הנאשם מגיע בזמן מביע נכונות ומחויבות גבוהה להליך הטיפולי הרגשי הפרטני והערכת גורמי הטיפול בעניינו, כי קיימים גורמי סיכוי גבוהים, נכונות להמשיך בשינוי ויכולת להיתרם מהליכי הטיפול.

עוד צין הסניגור כי להתרשמות שירות המבחן, הפגיעה המינית הביאה אותו לאובדן ביטחונו העצמי וערעור זהותו באופן שבו התקשה להשלים את תהליך התבגרותו, אגירת המצוקות הנפשיות מצדו מגיל צעיר הביא להתפרצויות אלימות בלתי מווסתות בבגרותו בעת חווית איום ודחק. גם מהתיעוד הרפואי עלה, כי בשל החוסרים ההורמונליים הוא לא מסוגל להתמודד עם מצבי דחק. עוד ובאותו ההקשר הפנה הסניגור, לחוות הדעת שהוגשה מטעם הנאשם, להוכיח השפעת הבעיות הרפואיות מהן הוא סובל על התפתחותו הקוגניטיבית והילדותית אשר אינן תואמות את גילו הכרונולוגי. עוד הפנה בחוות הדעת לעניין הסיכון הגבוה של שהיית הנאשם בסביבה לא מוכרת לרבות סביבה עבריינית בבית הסוהר, כאשר כל טראומה משמעותית יכולה להעמידו במצב של סכנת חיים במידה ולא יקבל טיפול מתאים ובמהירות המתבקשת.

19. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, טען בא-כוח הנאשם, כי הפגיעה של העונש בנאשם לרבות בשל גילו, ופגיעה של ענישה בדמות מאסר, כפי שמציין שירות המבחן, עשויה להביא לפגיעה משמעותית בהליכי השיקום ולחשוף אותו לפגיעה ממשית מצד אסירים חזקים ממנו זאת במיוחד בשל כוחותיו הנפשיים להתמודד עם מצבים מורכבים.

20. נוכח כל אשר פורט לעיל, טען בא-כוח הנאשם, בהתבסס על פסיקה שצירף, כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע נע בין 10 ל- 24 חודשי מאסר בפועל. הוסיף וטען כי בנסיבות העניין, יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, נוכח סיכויי השיקום וההליך השיקומי הממשי שעבר והמלצת שירות המבחן בעניינו. כן ביקש בא-כוח הנאשם אף לסטות ממתחם העונש משיקולי צדק המצדיקים, יחד עם הליכי השיקום, סטיה ממתחם העונש. דבר הנאשם

21. הנאשם הצהיר בפניי, כי הוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו, הביע צער וחרטה על אשר עשה. ציין כי הוא עושה עבודה רצינית וביקש לקבל הזדמנות לשקם את עצמו. דיון והכרעה

קביעת מתחם עונש הולם

22. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט נדרש לבחינת הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה ובחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

23. עבירת ההצתה הינה עבירה חמורה ביותר- שהעונש המרבי בצידה 15 שנות מאסר- זאת בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה והחומרה הגלומה מעבירה זו שראשיתה ידועה אולם לא אחריתה ועלולה להתפשט ולגרום לנזקים חמורים הן בנפש והן ברכוש.

הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהעבירה שביצע הנאשם עניינם הגנה על בטחון הציבור, שמירה על בריאותו וחיינו וההגנה על רכושו. בית המשפט העליון עמד, לא אחת, על פוטנציאל הנזק בעבירת ההצתה, אשר אין לשער אחריתה:

"עבירת ההצתה כשלעצמה, גם כשהיא מתייחסת לרכוש בלבד, נתפסת כעבירה חמורה, בין היתר בשל הפוטנציאל לגרימת נזק לגוף, בבחינת 'אוי לגפרור שהצית להבה, שסופה ואחריתה מי ישורנה' (ע"פ 728/13 עוידה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (20.11.2013)).

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

24. לא ניתן להפריז בתיאור חומרת מעשיו של הנאשם והסיכון, לגוף ולרכוש, הגלום בהם; הנאשם תכן ופעל להצתת דלת הכניסה לדירת מגורים, בניין רב קומות, בשעות לפנות בוקר, כשסביר להניח שהוא היה מודע לכך שאנשים נמצאים בדירה, ישנים ועלולים שלא לגלות את דבר השריפה אלא בשלב מאוחר ובכך לגרום לפגיעה משמעותית בחיי אדם וברכוש.

25. למעשיו של הנאשם קדם תכנון ומחשבה; הנאשם פעל להוציא את זממו לפועל לשם כך גייס את חי, והציע לו בתמורה סכום כסף. בנוסף הנאשם הגיע לתחנת דלק והצטייד במיכל מלא חומר דליק. חומרה נוספת מתגלמת במעשיו הנאשם לאחר האירוע, עת המתין לחי ברכב ונמלטו שניהם מהמקום כשהבניין עולה באש, וזו כובתה בסיוע דיירי הבניין ולאחר הגעת כוחות המשטרה וכיבוי האש.

26. חלקו של הנאשם באירוע היה משמעותי משום שהוא יזם את האירוע, הסיע והמתין לחי שבצע את השריפה בפועל ועזר לו להימלט מהמקום ובסופו של דבר גם שילם לו כסף כפי שסוכם.

27. האש שהנאשם וחי הציתו גרמה לנזקים ברכוש כמתואר לעיל. הנזקים שנגרמו בפועל רחוקים מרחק רב מהנזקים הפוטנציאליים שהיו גלומים במעשיו: בכתב האישום לא נטען כי נגרם נזק לגוף ונזקי הרכוש שפורטו כללו נזקי חריכה, פיח וסימני התכה ופיוח ונמנע נזק גדול יותר רק בזכות עירנות ופעולת הדיירים, ובסיוע כוחות המשטרה והכיבוי, ולא כתוצאה ממאמציו של הנאשם, שנמלט יחד עם חי מהמקום והיה אדיש לתוצאה.

28. עיינתי במסמכים השונים שהוגשו בתיק לעניין מצבו הבריאותי של הנאשם, כולל התייחסותו לנסיבות ביצוע העבירות במסגרת תסקירי שירות המבחן, כמו גם בחוות הדעת הרפואית שהוגשה בעניינו ביום 21.07.24, בנוגע המחלות מהן הנאשם סובל והשפעותיהן על חייו. מכלל המסמכים עולה כי עובר לביצוע העבירות, מצבו הנפשי והפיזי של הנאשם לא היה מיטבי, והוא נקלע לתקופה קשה, ללא עבודה דבר אשר הוביל להידרדרות נפשית במיוחד על רקע תחלואיו והפגיעה המינית שעבר. עם זאת, אין המדובר במצב נפשי שיש בו כדי להשליך על קביעת מתחם העונש, אלא כשיקול בעת קביעת העונש בתוך המתחם או תוך סטייה ממנו.

29. במכלול הנסיבות שפורטו, אני סבור כי במקרה זה הפגיעה בערכים המוגנים מצויה ברף חומרה בינוני. מדיניות הענישה הנוהגת

30. התחקות אחר פסיקה בעבירות הצתה מגלה שקיים מנעד ענישה רחב, מהקלים לכבדים, הנגזר מנסיבות ביצוע העבירה ומדרגת חומרתה. בית המשפט העליון בפסיקתו התייחס לסקאלה זו של ענישה תוך שהוא מציין כי יש לאבחן בין הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמידית של אדם ועוד כיוצ"ב (ראו ע"פ 4036/13 אמארה נ' מדינת ישראל (5.10.2014)).
31. ע"פ 8622/21 הולר נ' מדינת ישראל, (15.05.2022), המערער הורשע בעבירת הצתה בצוותא. לשם הצתה אופנוע שחנה בחניון תת קרקעי בבניין, המערער הסיע ברכבו אדם אחר, כשהם מצוידים בבקבוק ובו חומר דליק. סמוך לבניין, האחר ירד מהרכב כשלידיו כפפות וקסדה לראשו. הוא נכנס אל החניון והצית את האופנוע. כששב לרכב נסעו האחר והמערער יחדיו מהמקום. הוסכם כי המדינה תעתור לעונש של 18 חודשי מאסר וההגנה תהא חופשית בטיעוניה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 15 ל-35 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 15 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.
32. ע"פ 8125/15 פרוקופנקו נ' מדינת ישראל, (19.04.2016), אושר עונש של 22 חודשי מאסר בפועל שנגזרו על נאשם בן 50, שהורשע בעבירות הצתה במטרה לפגוע בבטחת דרי הסביבה או בבני אדם ואיומים, בגין הצתת דלת דירת שכנתו בשעה שהמתלוננת ובתה ישנו בתוך הדירה. הנאשם לא נטל אחריות למעשיו, ולא הביע חרטה באשר לביצועם. בית המשפט קבע, כי מתחם העונש שנקבע, בין שנה לשלוש שנות מאסר, אינו מגלה סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים וכי העונש שנגזר על המערער, שבעברו מספר אירועי איומים ותקיפות, הגם שרובם התיישנו זה מכבר, הינו הולם, מאוזן וסביר.
33. בע"פ 1951/14 מקונן נ' מדינת ישראל, (15.2.2015), המערער הורשע על פי הודאתו בעבירת הצתה, לאחר שעל רקע סכסוך בינו לבין המתלונן, הצית חנות שבבעלותו של המתלונן הממוקמת באזור מגורים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין שנתיים וחצי לבין ארבע וחצי שנות מאסר בפועל, והשית על המערער עונש של 30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור.
34. ע"פ 4819/22 מדינת ישראל נ' פלוני, (03.08.2022) - המשיב הורשע בביצוע עבירת הצתה. במסגרת גירושי המשיב ורעייתו, רכשה זו האחרונה את חלקו של המשיב בדירתם המשותפת אשר מצויה בקומה השביעית של בית משותף. המשיב נכנס אל הדירה בדרך לא דרך, נעל את הדירה, נכנס אל חדר השינה ושילח אש במיטת המתלוננת. האש התפשטה בדירה כולה והמשיב מנע כניסה של צוותי חירום, אשר לבסוף עלה בידיהם לפרוץ לתוך הדירה. חדר השינה נשרף כליל ונגרמו נזקי אש, חום ופיח בדירה כולה, וכן נזקי פיח לרכוש המשותף בסמוך לדירה. בית המשפט המחוזי גזר על המשיב עונש של 25 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, והשית על המשיב 30 חודשי מאסר בפועל, תוך שהוא קובע, כי מאסר בפועל לתקופה בת 48 חודשים הוא עונש מידתי וראוי בגין מעשה הצתה שגרם נזק כבד לרכוש ללא פגיעה בנפש.

35. בנסיבות העניין, בשים לב לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מהעבירה שביצע הנאשם, מידת הפגיעה בהם, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנהוגה, אני סבור, כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.
- חריגה ממתחם העונש
36. כידוע, בית המשפט רשאי לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. בהקשר זה נקבע בפסיקה "ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א) לחוק העונשין" (ההדגשה במקור ח.ס.). פרמטרים אלו אף זוכים למשקל מוגבר מקום בו מדובר באדם צעיר ונעדר עבר פלילי (ראו ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018)).
- לצד זאת, נקבע כי לא בכל מקרה של תהליך טיפולי חיובי יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40ד לחוק העונשין, כאשר החריגה ממתחם העונש תעשה במקרים חריגים בלבד. לעניין זה נקבע כי חרף חשיבותו של אינטרס השיקום הוא אינו עומד לבדו, ובעת גזירת העונש יש לראות את מכלול שיקולי הענישה (ראו ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני, (27.4.2022)).
37. בענייננו, התרשם שירות המבחן כי להליך הטיפול אפקט חיובי על הנאשם וכי להתרשמות קצינת המבחן הנאשם מבטא רצינות כלפי הקבוצה ונכונות לשתף מעולמו ולהעמיק בבחינת דפוסי אישיותו הבעייתיים. עוד התרשמו מנחות הקבוצות, כי הנאשם מגלה מוטיבציה רבה להליך הטיפול וזקוק להמשך התערבויות טיפוליות אשר יסייעו לו בבחינת דפוסי אישיותו הבעייתיים וחיזוק ביטחונו העצמי.
- בנוסף לקבוצות הטיפוליות במסגרת שירות המבחן, הנאשם גם השתלב בהליך טיפולי דרך קופת חולים, ארוך טווח. המטפל במסגרת זו, התרשם מרצינותו והירתמותו של הנאשם להליך, אשר מקפיד להגיע למפגשים בזמן ומגלה נכונות להתחייב לטווח ארוך, מצליח להיפתח ולשתף בחוויות המורכבות בעברו וממשיך בבחינת חלקים משמעותיים אשר עיצבו את התבגרותו כגון היעדרות אביו והפגיעה המינית.
- עם חלוף הזמן, הוכיח הנאשם את מחויבותו להליך הטיפול, שמר על רצף הגעה וגילה אחריות על היעדרויותיו. הצליח להתייחס לעבירה אותה ביצע, לוקח אחריות מלאה ומצליח להתבונן בביקורתיות על תהליכי קבלת ההחלטות אותן קבל אותה העת. ולאורך הזמן התרשמה קצינת המבחן, כי הנאשם עושה מאמצים להיפתח ושתף מחייו וכי הוא זקוק להעמקת הליך הטיפול אשר יסייעו לו וכי השתלבותו של הנאשם הייתה חיובית והוא הצליח לעבור תהליך משמעותי בקבוצה במהלכו רכש דרכי התמודדות מיטיבות אל מול קשיים ומצוקות בחייו.

נוכח התרשמות שירות המבחן מנכונות ומרציניותו של הנאשם להמשיך הליך טיפולי והתרשמות הגורמים המטפלים החיובית ולפיה הוא מצליח לשתף מעולמו ולעבוד על החלקים המורכבים עמו, בנוסף להערכת שירות המבחן, כי הקניית כלי התמודדות לנאשם תביא להפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד, המליץ שירות המבחן, להעמידו בצו מבחן במשך 18 חודשים לצד ענישה מרתיעה בדמות עבודות שירות ומאסר מותנה.

38. מכל האמור, סבורני כי הנאשם עבר תהליך שיקום עקבי ומשמעותי, באופן בו קיימות כיום אינדיקציות לשינוי עמוק בדרך חשיבתו והתנהלותו, מכוחן ניתן יהיה לקבוע כי יש סיכוי של ממש שישתקם, באופן המצדיק חריגה ממתחם העונש שנקבע ולאמץ את המלצת שירות המבחן על כל רכיביה.

39. בקביעת עונשו של הנאשם נתתי דעתי גם לנסיבותיו האישיות ובכללן; גילו הצעיר, היותו נעדר עבר פלילי, הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן; הודאה אשר חסכה זמן שיפוטי יקר. בנוסף, התחשבתי בלקיחת האחריות המלאה, הבעת החרטה על מעשיו ובקשת הסליחה וביטוי האמפתיה לנפגעים. גם נתתי דעתי לנסיבותיו האישיות, המשפחתיות והבריאותיות שאינן פשוטות. נסיבות אלה, אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, בצירוף נתוני השיקום והטיפול כפי שפורטו בתסקירי שירות המבחן לרבות היותו נעדר דפוסי התנהגות עבריינים או אנטיסוציאליים מושרשים בהתנהגותו, לצד תקופת המעצר שריצה (קרוב לחודש), הביאוני למסקנה שיש לסטות ממתחם העונש שנקבע ולהימנע מהטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ולהסתפק בתקופת מאסר של 9 חודשים אשר תרוצה בעבודות שירות. בנוסף, ונוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם אין מקום להטלת קנס כספי.

סיכום

40. לאור כל האמור לעיל ולאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הרלוונטיים ונתתי את דעתי לנסיבות המקרה ולנסיבות העושה, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. אני מטיל על הנאשם 9 חודשי מאסר בפועל, כאשר עונש זה ירוצה במסגרת עבודות שירות בבית אבות נופ חדרה, על-פי חוות דעת הממונה על עבודות השירות ותחת פיקוח.

אני מורה לנאשם להתייצב ביום 13.01.2025 שעה 8:00 במשרדי הממונה על עבודות שירות ביחידת ברקאי - עבודות שירות, שלוחה צפון - מתחם כלא מגידו.

ב"כ הנאשם יחזור ויסביר לנאשם כי עליו לעמוד בדרישות ובתנאים של מסגרת מאסר בדרך של עבודות שירות. כל הפרה של התנאים או אי עמידה בהנחיות הממונה יוביל לנקיטת צעדים כלפיו ולהפסקה מנהלית של עבודות השירות.

ב. אני מטיל על הנאשם מאסר על תנאי של 12 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור על כל עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

ג. אני מטיל על הנאשם מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור על כל עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.

ד. הנאשם יעמוד תחת פיקוח של שירות המבחן למשך 18 חודשים, במהלכו ימשיך בטיפול כפי שהמליץ שירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, כ"ז חשוון תשפ"ה, 28 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.